

Ministerie van SZW
t.a.v. mevrouw J. Klijnsma

Referentie: 09/01215
Contactpersoon: Ernst Radius
Betreft: aanvulling Wetsvoorstel 'Wettelijk kader Minnelijke Schuldhulpverlening'

Utrecht, 3 november 2009

Geachte mevrouw Klijnsma,
Het doet ons een deugd dat de ministerraad heeft ingestemd met uw wetsvoorstel 'Wettelijk kader Minnelijke Schuldhulpverlening'. Naar aanleiding van uw brief dd 5 juni 2009, aan de Tweede-Kamer, over de materiële inhoud van het wetsvoorstel 'Wettelijk kader minnelijke schuldhulpverlening' heeft MOgroep W&MD/LOSR u op 19 augustus een brief gestuurd waarin wij nader zijn ingegaan op het wetsvoorstel (zie bijlage 1). Bij deze doen we u nog een aanvulling toekomen.

Onlangs zijn de resultaten bekend gemaakt van het onderzoek 'Huishoudens in de rode cijfers' dat in uw opdracht is uitgevoerd door Panteia (juli 2009). MOgroep W&MD heeft een quickscan uitgevoerd naar wachttijden rondom schulden bij organisaties die maatschappelijke dienstverlening aanbieden. (zij bijlage 2 en 3)

Wij wijzen u naar aanleiding van deze onderzoeken op het belang en de mogelijkheden om de hulpverlening zo snel en effectief mogelijk in te zetten.

Uit de onderzoeken blijkt dat schuldenaren eerst allerlei andere (anonieme) vormen van hulp zoeken, voor zij bij officiële instanties terecht komen. Als ze daar al terecht komen. Daardoor wordt de schuldenschade groter dan nodig.

Schuldhulpverlening moet beginnen bij het eerste contact met de schuldenaar, en kan zelfs al eerder plaatsvinden. Veel klanten die zich melden bij maatschappelijk werk met andere dan schuldhulpvragen, blijken wel schuldenvragen te hebben. Sociaal raadslieden kunnen in een vroegtijdig stadium een inkomenscheck doen en maatschappelijk werk kan een gerichte cursus en coachingstrajecten aanbieden. Zij kunnen ook gericht doorverwijzen naar vrijwilligers, die onder begeleiding van professionals goed werk kunnen verrichten in de sfeer van ondersteuning.

In het plan van aanpak moet daarom ook niet alleen het financiële deel van de hulpverlening worden opgenomen, die gemeenten binnen vier weken moeten bieden, maar ook die andere onderdelen van (integrale) schuldhulpverlening, die ons inziens wél binnen twee weken kunnen worden opgepakt.

Maatschappelijk werk en sociaal raadslieden zitten in de eigen buurt, zijn laagdrempelig en kunnen snel inspringen door integrale schuldhulpverlening te geven. Door stabilisering, budgetcoaching, preventie, laagdrempelige voorlichting en (outreaching) ondersteuning. Hoe eerder hoe beter. Dit hoeft niet langer te duren dan absoluut noodzakelijk is. Maatschappelijk werk en sociaal raadslieden kunnen dit binnen de gestelde twee weken aanbieden. Dat geeft gemeenten de mogelijkheid om inderdaad binnen vier weken, zoals u hebt voorgesteld schuldhulpverlening, zij het in deze vorm alvast te starten.

Het voorstel van MOgroep W&MD/LOSR is, om in het plan van aanpak van de gemeenten een onderscheid te maken tussen de niet-financiële hulp (binnen twee weken) en de financiële hulp (binnen vier weken). Deze niet-financiële hulp betreft gerichte hulpverlening door de hulpverlener aan de hulpbehoevende. Daarvoor moeten gemeenten wel in hun plan van aanpak de definitie van integrale aanpak hanteren en deze vorm van hulp daar ook onder brengen.

Uit de quickscan van de MOgroep, blijkt dat 85% van de leden die maatschappelijke dienstverlening biedt, een gestegen vraag naar hulpverlening rondom schulden heeft geconstateerd over 2008 en de eerste helft van 2009. Die vraag is bovendien gemiddeld met 25% toegenomen. Er wordt dus een steeds groter beroep gedaan op deze vroegtijdige hulp rondom schulden door maatschappelijke dienstverleners. Uit uw eigen onderzoek blijkt dat (de hulp geboden door) deze maatschappelijk werkers en sociaal raadslieden zeer gewaardeerd worden. De capaciteit en de budgetten vanuit gemeenten zijn hier nog niet stijgende hulpvraag. Op diverse plaatsen ontstaan dan ook olopende wachttijden voor onderdelen van schuldhulpverlening.

Maar liefst 75 % van de schuldenaren met problematische schulden doorloopt geen wettelijk of minnelijk traject. Angst voor het afpakken van bezittingen door de schuldhulpverlener, doet schuldenaren besluiten nog langer met schulden te blijven rondlopen. Laagdrempelige vroegtijdige hulp kan voorkomen dat schuldenaren verkeerde informatie inwinnen en/of bij malafide schuldhulpverleners terecht komen. Uit het onderzoek van huishouden in de rode cijfers, blijkt ook dat maatschappelijk werk dit vertrouwen geniet bij schuldenaren. Een extra argument richting gemeenten om de flankerende hulp op te nemen in het plan van aanpak om zo integraal te kunnen werken.

Sociaal raadslieden zorgen ervoor dat niet benutte rechten verzilverd worden. Ze treden namens de schuldenaren op en zorgen er in een korte doorlooptijd voor consolidatie van schulden. Ter illustratie: de gemeente Rotterdam heeft over 2008 een wetenschappelijk onderzoek laten uitvoeren naar de effectiviteit van Sociaal raadslieden in Rotterdam. Voor de 45.000 Rotterdammers die in 2008 gebruik maakten van de sociaal raadslieden werd 8 miljoen euro aan niet-benutte eenmalige inkomsten/rechten verzilverd en nog eens 2 miljoen aan structurele inkomsten. Toch blijkt dat op veel plekken in het land de deskundigheid en expertise van sociaal raadslieden ontbreekt.

De beide vormen van dienstverlening van maatschappelijk werk en sociaal raadslieden werk vormen een onmisbare schakel in integrale schuldhulpverlening. MOgroep W&MD/LOSR vindt dat veel gemeenten de hun ter beschikking gestelde middelen in het kader van schuldhulpverlening en schuldsanering niet of onvoldoende benutten voor een effectieve aanpak van integrale schuldhulpverlening.

Wij vragen u om in het wetsvoorstel en de titel van de wet het aspect van integraliteit meer te benadrukken en met de VNG in overleg te treden om een effectievere aanpak van de (vroegtijdige) schuldhulpverlening in gang te zetten en verdere stijging van wachtlijsten te voorkomen.

Namens MOgroep W&MD / LOSR
De heer F. Bovenberg
Mevrouw S. Noorman- den Uyl

Met vriendelijke groet,

Ernst Radius
projectleider MOgroep Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening